

Висновки та результати. Дослідження світового досвіду відновлення та реконструкції промислових об'єктів під ландшафтно-рекреаційні зони показало, що такий підхід має великий потенціал для створення комфортного середовища для мешканців та відвідувачів міст. Використання прибережних територій під рекреаційну функцію сприяє формуванню контактних зон між природою та антропогенним ландшафтом, а також захищає природні екосистеми від негативного впливу промислових об'єктів.

Приклади успішного відновлення промислових територій, які були згадані у статті, показують, що такі проекти можуть стати каталізаторами економічного розвитку міста. Вони створюють нові можливості для відпочинку, розваг та торгівлі, а також зберігають історичну спадщину та архітектурні пам'ятки.

Україна також потребує системного підходу до відновлення та реконструкції промислових об'єктів під ландшафтно-рекреаційні зони. Неорганізоване розміщення промислових підприємств на прибережних територіях міст має негативний вплив на загальний вигляд міста та природні екосистеми. Слід розглянути можливість перетворення цих територій на привабливі рекреаційні зони, які сприятимуть поліпшенню якості життя мешканців та приверненню уваги туристів.

Література:

1. Бернацька І. Управління ревіталізацією туристичних об'єктів як інструментом залучення іноземних інвестицій / І. Бернацька, О. Брух, М. Погорецький. // Львівський національний аграрний університет. – 2017

2. Гел Й. Міста для людей/ Йен Гел; переклад з англійської Ольги Любарської. К.: Основи

3. Бірюк С.П. Основні напрямки реконструкції міських промислових територій [Електронний ресурс] / С.П. Бірюк, А.М. Плешкановська // Містобудування та територіальне планування. 2010. Вип. 37. С. 68–72. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2010_37_14.

4. Городская среда и драматургия архитектурной композиции [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://papardes.blogspot.com/2009/12/blog-post.htm>

УДК 74

ЕЛЕМЕНТИ ПАЛАЦЦО ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ В АРХІТЕКТУРІ ОДЕСИ

Зеленська В.С., студ. гр. А-172

Науковий керівник – Герасимова Д.Л., доцент (кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Досліджується історична складова формування загальної архітектури історичного центру Одеси. Більша частина будівель, що формує уявлення про наше місто відповідає стилю, що характеризують через такі поняття, як: «еклектика», «історизм», «архітектура вибору», «романтизм», що означає: стилістичні і композиційні рішення житлових і громадських будівель в архітектурі Одеси мали прототипи. В якості прототипів розглядаються італійські палаццо.

Місто Одеса, територію якої колись населяли кочові племена (кіммерійці, скіфи і сармати), дуже швидко розвивалась через вдале розташування біля Чорного моря. Безперервно зростаюча торгівля з Європою і вдале політичне положення посприяли розвитку

архітектури. Архітекторами та інженерами, запрошеними в XVIII ст. для подальшого збудування міста, були Ф.П. Деволан, П. Харламов, Е.Х. Ферстер, М.І. Портарій, В. Ванрезант. За весь час архітектура Одеси пройшла в своїй еволюції низку стилевих етапів: класицизм, неокласицизм, ампір, історизм, модерн, – стилі, що беззаперечно об'єднані використанням античних елементів оздоблення фасадів. Вид архітектури історичного центру Одеси, що зробив їй славу одного з найкрасивіших міст півдня України, сформувався у період XIX – початку XX ст., період формування історизму, для якого характерне використання історично усталених архітектурних стилів. Даний стиль фактично є поверненням до стилів минулого [2].

Так, бачимо схожі елементи з італійськими міськими приватними палацами XV-XVIII ст. з внутрішнім двором, звичайно обнесений легкими аркадами (галереями). Як правило, триповерховий, з величним вуличним фасадом. Форми фасаду, початково близькі до фортечних, у період Ренесансу набули парадного характеру, який визначався широким використанням ордерних форм, відкритих лоджій, декоративних деталей тощо [1]. Період Ренесансу, що виник в Італії і розповсюдився по Європі у XIV-XVI ст., характеризується зверненням до античної мистецької спадщини. Ренесансні споруди відрізняються від готичних каркасно-стрільчастих будівель, а саме це той тип споруд, у яких наголос робиться на несучих стінах із склепінчастими покриттями. Існує декілька видів палаццо. Перший – безордерні палаццо періоду Кватроченто (XV ст.) і другий – більш вишукані палаццо епохи бароко (XVII ст.) [3].

Розглянемо фасади палаццо Фарнезе (рис. 1) і Строцці (рис. 2).

Палаццо Фарнезе (рис.1) в Римі демонструє особливе використання вікна Ренесансу, квадратних перемичок і трикутних сегментних фронтонів, що використовуються альтернативно. Аналогічно вікна в одеській архітектурі мають в своєму обрамленні трикутні фронтони, зокрема в будинку Баржанського, 1873 р. (рис. 3), що розташований на вул. Буніна, 18. Про те, що італійські палаццо були прототипами житлових будинків Одеси, свідчить і однакова основна принципова композиційна схема фасадів: симетрична з однією центральною віссю симетрії.

Подібним на обох фасадах є відмінність оздоблення першого поверху від наступних. Фасадним покриттям будинку Баржанського виступає рустове каміння, так само як і в палаццо Строцці (рис. 2) (1489 р.). Карнізи обох палаццо подібні, і завершують композицію, як в будинку Баржанського, так і Шкіртресту (рис. 4). Такі карнізи мають назву «вінцевий карниз». Вони виконують функцію захисту стін будівлі від потрапляння на них крапель дощу і підтримують зв'язок покрівлі.

Рис. 1. Палаццо Фарнезе (1515р.)

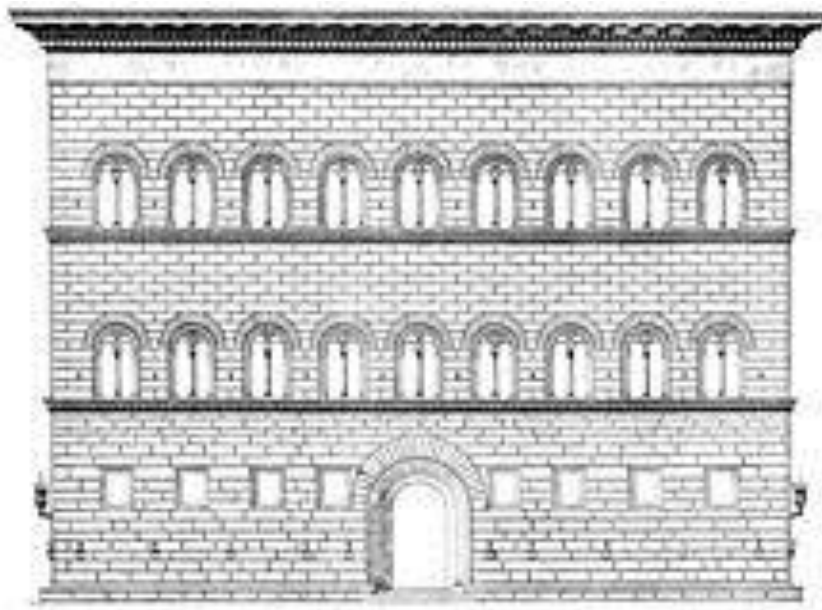

Рис. 2. Палаццо Строцці (1489р.)

Рис. 3. Будинок Баржанського

Рис. 4. Будинок Шкітресту

Слід зазначити, що вікна в епоху ренесансу представляли собою ритмічний метричний ряд. Глибокі лоджії, котрі вкриваються арками, або колонадою – мотив, навіяний італійською ренесансною та барочною архітектурою, можна побачити в таких будівлях м. Одеса: Виховний будинок (арх. Брунеллески), Археологічний музей, дача Ашкеназі, Оперний театр.

Порівнюючи житлові будинки м. Одеса з палаццо Медічі-Ріккарді (рис. 5), знов бачимо певну вже знайому за попередніми прикладами тенденцію. Поверхи будівлі, виконані різною кладкою, поділяють фасад палаццо на три яруси. Грубий руст нижнього поверху змінюється більш гладкими плитами другого і добре підігнаними плитами третього поверху. Ритм горизонтальних поясів та рідко розставлених великих вікон на фасаді, поверхове зменшення (від низу до верху) опуклості руста справляють враження стриманої сили.

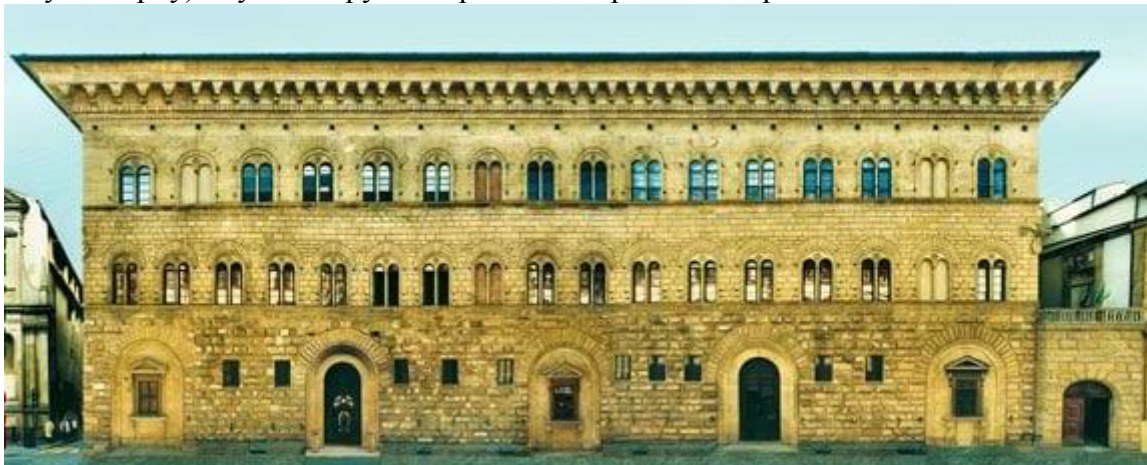

Рис. 5. Палаццо Медічі-Ріккарді

Висновки. Проаналізувавши декілька палаццо епохи відродження, можна виокремити певні ознаки, майже всі з яких є характеристикою одеських будівель:

1. Чітке розділення будівлі на три поверхи.
2. Відкритий внутрішній двір.
3. Застосування русту для облицювання фасаду, каменю з грубою або опуклою лицьовою поверхнею.
4. Винесений декоративний карниз.

Література:

1. Архітектура. Короткий словник – довідник (за загальною редакцією А.П. Мардера) – Київ: «Будівельник», 1995. [Електронний ресурс]. – URL: <https://bookinistplus.com.ua/ua/p1689242189-arhitektura-korotkij-slovnik.html>
2. В.И. Тимофеенко – Одесса. Архитектурно – исторический очерк. Издание 2-ое, стереотипное – Київ: «Будівельник», 1984.
3. Моргун О. Л. Историзм в архитектуре Одеси второй половины XIX-начала XX ст.(стильові та композиційні аспекти). – 2010.
4. Архітектура Одеси (фотографії) – [Електронний ресурс]. – URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D1%85%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D0%B8 (дата звернення: 02.04.2024)